

Neyvan vandi á ferð, men

Sovjettiskur fylgisveinur fer at detta niður um okkara leiðir

Ein kjarnorkurikin sovjettiskur fylgisveinur fer at detta niður á jørðina í oktober og væntandi verður hetta um okkara leiðir. Kortini sigst møguleikin fyri at hann dettur niður í Føroyum at vera ógvuliga lítill.

Landsstýrið hevur tó havt fund um málið og hava vit fingið sendandi soljóðandi tíðindaskriv úr Tinganesi:

Frigggjadagin kallaði Jóngerð Purkhús landsstýrið til fundar saman við Landslæknannum, umboð fyri Vaktar- & Bjargingartænastuna og Heilsufreðiligu Starvsstovuna, Ríkisumboðsmanninum, fútanum og umboð fyri Færoernes Kommando, tí danskir myndugleikar (sivilforsvarið) hava ígjøgnum ríkisumboðsmannin kunnað Føroya Landsstýrið um, at ein atomorkurikin sovjettiskur fylgisveinur, KOSMOS 1900, væntast at detta niður august/oktober.

KOSMOS 1900 varð sendur út í rúmdina í desember 1987, men í apríl í ár mistu sovjettisku myndugleiknir radiokontrollið við fylgisveinin, so leiðis at hann nú ikki longur er undir kontrol frá jørðini.

Økið hann møguliga kann detta niður í er onkustaðni millum 65° norðari breidd og 65° sunnari breidd. So Føroyar, Danmark og Suður Ongland eru í tí øki, sum møguliga verður rakt.

Men møguleikin fyri at hann dettur niður í Føroyum er ógvuliga lítill.

Hetta er ikki fyrstu ferð slíkt hendir. Í 1978 datt ein atomurikin sovjettiskur fylgisveinur niður í Kanada og í 1983 datt aftur ein slíkur fylgisveinur niður onkustaðni yvir Stillahavið.

Tann fylgisveinurin sum datt niður í 1978 í Kanada, datt niður í eitt óbyggt øki. Men tá varð roknað við, at hann spjaldist yvir eitt øki, sum er

700 ferðir 50 km., og eitt 123.000 km. stórt øki varð kannað.

Geislingin var ikki serliga vandamikil. Tað vil í hesum føri siga, at tað bert var vandamikið at nerta við niðurdotnu stykkini.

Vit hugsa sjálvandi eisini beinanvegin hvat hendir, um hann dettur í havið.

Men fyri landsstýrinum varð upplýst í 1983, at um fylgisveinurin tá datt niður t.d. á Føroya Banka, so er havið so stórt, at tað hevði ikki verið vandamikið, um hann datt í havið.

Men enn hevur sivilforsvarið ikki hildið tað verið neyðugt við nakrari neyvri tilbúvgingarætlan við víkjandi KOSMOS 1900, uttan at tað dagliga verður fylgt við gongdini hjá fylgisveininum. Og landsstýrið fær beinanvegin at frætta tá nakað nýtt er.

Umhvørvismál eru yvir tikið mál. Men danir hava boðið landsstýrinum samstarv og hjálp, um landsstýrið heitir á ríkismyndugleikarnar í einari tilbúvgingarætlan.

Hendir ein vanlukka í Føroyum, sum vit sjálvi eru fær fyri at taka okkum av, vilja vit sjálvandi gera tað, men um vandi er fyri vanlukku, sum vit ikki siggja okkum nóg væl færan fyri at taka okkum av, so vilja vit sjálvandi heita á donsku ríkismyndugleikarnar um hjálp, sum Danmark ella onnur lond eisini vildu gjørt, um ein so stór vanlukka hótti, at teir ikki sjálvir sá seg

færan fyri at klára hana.

Tá KOSMOS 1402 datt niður í 1983 varð tað ikki hildið at vera møguleikt í góðari tíð at meta nær hann datt niður. Ætlað varð at tvey samdøgur áðrenn hann datt niður kundu menn siga hvar, við einum nettleika uppá triggjar ringrásir, sum tóku 4-5 tímar. So seint sum tveir tímar áðrenn hann datt kundi hvarvið bert sigast við einum nettleika uppá + - 24 minuttir. Viðvíkjandi staðnum har hann dettur niður,

hava vit fingið at vita, at tveir tímar áðrenn kann hetta metast innanfyri einari smalari rás við bert einum ívamáli uppá knapplaiga 20.000 km. sum svarar til hálva jarðar-ringrás tann veg hann gongur.

Hesi seinastu árinu er ein rúgva av fylgisveinum sendir út í rúmdina. Men tað er bert ein lítill partur av hesum, sum eru atomurikin. Men nógvir fylgisveinar eru niðurdotnir, flest teirra eru brendir upp í jarðaratmosferðuni,

o tá tey bygdu økini á jørðini bert eru ein lítill partur av henni, so eru tað bert fá dømi um, at ein hevur funnið og tikið upp restir av niðurdotnum fylgisveinum.

Havandi í huga tann kunnleika vit finga tá KOSMOS 054 datt niður yvir Kanada í 1918 kunnu vit meta, at vandin fyri geislavirksemi í hesum sambandi mest stendst av, at petti verða tikið upp av »forvitnum«. Denturin má tí fyrst og fremst leggjast á at ávara al-

menningin ímóti at heinta hesi pettini upp og eisini eftir at leita upp og handfara møguligar geislavirknar lutir.

Vegna Føroya Landsstýri
21. juli 1988
Jóngerð Purkhús (sign.)

Nýtt frá Exit til ólavssøkuna

Wrangler
Niels Finsensgøta 23
Telf. 14710